Bili?im Liderli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bili?im Liderli?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17850

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bili?im Liderli?i Ölçe?i, Uluta? ve Arslan taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, kurumsal ba?lamda bili?im teknolojileri (BT) alan?ndaki liderlik becerilerini ve davran??lar?n? ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, 18 maddeden olu?makta olup, bu maddeler üç ana alt boyuta ayr?lm??t?r: Yönlendirme, ?leti?im ve Bilgi. Yap?lan kapsaml? geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a (Genel Güvenirlik: .97) ve güçlü faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermektedir. Ölçek, özellikle e?itim ve organizasyonel psikoloji alanlar?nda bili?im liderli?i yeterliliklerinin de?erlendirilmesi için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?im Liderli?i, Ölçek Geli?tirme, Yönlendirme, ?leti?im, Bilgi Teknolojileri, Örgütsel Liderlik, Psikometri

Yazarlar

Mehmet Uluta?, Hakan Arslan

Amaç

Bili?im Liderli?i Ölçe?i'nin temel amac?, bili?im teknolojileri alan?nda çal??an veya bu alanda liderlik rolü üstlenen bireylerin özgün liderlik yeterliliklerini ve davran??lar?n? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde saptamakt?r. Geli?tirme çal??mas?, mevcut liderlik modellerinin bili?im ba?lam?ndaki spesifik gereksinimleri tam olarak kar??layamad??? varsay?m?ndan yola ç?karak, bu alana özgü bir ölçüm arac? olu?turmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, liderlerin bili?im risklerini yönetme, bilgi teknolojilerini yönetsel süreçlere entegre etme ve alandaki güncel geli?meleri takip etme yeteneklerini nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r. Bu sayede, organizasyonlar?n dijital dönü?üm süreçlerinde liderlik kapasitelerini geli?tirmelerine yönelik somut veriler elde edilmesi amaçlanm??t?r.

Yap? (Construct)

Ölçek, bili?im liderli?i yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bir liderin bili?im teknolojileri (BT) ortam?n? etkin bir ?ekilde yönetme, çal??anlar? yönlendirme ve bilgi ak???n? sa?lama yetkinliklerinin bütünü olarak tan?mlan?r. Ölçek, bu karma??k yap?y? 18 madde ve 3 alt boyut arac?l???yla ele almaktad?r.

Ölçe?in ölçtü?ü **bili?im liderli?i** yap?s?, geleneksel liderlik özelliklerinin ötesinde, özellikle teknolojiye özgü zorluklar ve f?rsatlar kar??s?nda sergilenen stratejik davran??lar? içerir. Alt

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlar, liderlik davran???n?n farkl? kritik yönlerini temsil ederek bili?im liderli?inin çok boyutlu bir perspektifle incelenmesine olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik çal??malar?, hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. AFA sonucunda elde edilen 18 maddelik nihai formun, bili?im liderli?i yap?s?n? ba?ar?yla temsil etti?i belirlenmi?tir.

Yap?sal geçerli?in kan?tlanmas? amac?yla uygulanan DFA sonuçlar?, modelin veri ile uyumunun iyi göstergelere sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu sonuçlar, ölçe?in teorik olarak belirlenen üç faktörlü yap?s?n?n ampirik verilerle tutarl? oldu?unu ve Bili?im Liderli?i kavram?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Bili?im Liderli?i Ölçe?i, yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahiptir. Ölçe?in genel güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) .97 olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, ölçek maddelerinin birbirleriyle yüksek düzeyde ili?kili oldu?unu ve ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Ölçe?in alt boyutlar baz?nda da yüksek güvenirli?e sahip oldu?u varsay?labilir, ancak genel güvenirlik katsay?s?n?n bu denli yüksek olmas?, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir. Yüksek güvenirlik, ölçüm hatalar?n?n minimum düzeyde oldu?unu gösteren önemli bir psikometrik özelliktir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde uygulanan Faktör Analizi, Bili?im Liderli?i yap?s?n?n üç ana boyutta topland???n? göstermi?tir. Bu üç faktör, ölçe?in 18 maddesinin e?it olarak (her faktör 6 madde) da??ld??? bir yap? sergilemektedir.

Ölçe?in faktör yap?s?n? olu?turan alt boyutlar ?unlard?r:

Yönlendirme: Liderin, bili?im teknolojileri kullan?m? ve riskleri konusunda kurumsal çal??anlar? bilinçlendirme ve stratejik hedeflere do?ru yönlendirme yetene?ini kapsar.
?leti?im: Liderin, yönetimsel süreçlerde bilgi teknolojilerini aktif ve verimli bir ?ekilde kullanma, bilgi ak???n? sa?lama ve payda?larla teknoloji odakl? ileti?im kurma becerilerini ifade eder.
Bilgi: Liderin, bili?im alan?ndaki güncel geli?meleri yak?ndan takip etme, bu bilgiyi organizasyonel faydaya dönü?türme ve teknolojik yeniliklere adapte olma yetkinli?ini içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Davran?? ve Tutum Ölçümü)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Kullan?labilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kurumsal Çal??anlar ve Yöneticiler

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Çal??an Yeti?kin Popülasyonu)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, bili?im teknolojileri ile ilgili görevlerde bulunan veya bu teknolojilerin yönetiminde rol alan bireyleri hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?r:

kesinlikle kat?lm?yorum
kat?lm?yorum
k?smen kat?l?yorum
kat?l?yorum
tamamen kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, Likert Tipi, Bili?im Yöneticili?i, BT Liderli?i, Güvenilirlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Kurum E-posta Adresleri: mehmetulutas@comu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mehmet Uluta? (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, E?itim Fakültesi, E?itim Bilimleri Bölümü)

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2017

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir; sorumlu yazar Mehmet Uluta? ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgileri içeren PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: bilisim-liderligi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Uluta?, M., ve Arslan, H. (2017). Bili?im Liderli?i Ölçe?i: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?. *Marmara Üniversitesi Atatürk E?itim Fakültesi E?itim Bilimleri Dergisi*, *47*(47), 105-124. DOI: 10.15285/maruaebd.2739

Ek bilgi ve ölçek detaylar? için yazar?n ba?lant?s?: toad.halileksi.net

Bili?im Liderli?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 18 maddeden olu?maktad?r. 3 alt boyuttan ve her bir alt boyut 6 maddeden olu?maktad?r.

Yönlendirme (Örnek Madde 1): Bili?im teknolojilerinin riskleri konusunda kurum çal??anlar?n? bilinçlendirir.
?leti?im (Örnek Madde 9): Yönetimde bilgi teknolojilerini faal bir ?ekilde kullan?r.
Bilgi (Örnek Madde 15): Bili?im alan?ndaki geli?meleri yak?ndan takip eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM